

Asia: VN/1281/2020

Lausuntopyyntö hallituksen selonteosta kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista (luonnos)

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

Selonteossa kotoutumisen edistämisen uudistamistarpeista tuodaan esille kattavasti väestön monimuotoistumisen tarpeita ja kehittämiskohteita.

Kommentit lukuihin 1-6: Tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat.

Kotoutumisaikaa ehdotetaan muutettavaksi yhdeksi vuodeksi. Onko tavoite realistinen? On selvää, että

kotoutuminen on yksilöllinen prosessi, samoin kuin kielen oppiminen. Vuosi on lyhyt aika etenkin

kiintiöpakolaisena tulleeelle, luku- ja kirjoitustaidottomalle kotoutujalle. Tärkeää on huomioida erityisen

tuen tarpeessa olevat kotoutujat ja heidän kotoutumispolkunsa rakentuminen yhteiskunnassa.

Työvoimapolitiittiset ratkaisut eivät aina tue asiakkaan yksilöllistä kotoutumisen polkua, vaan voivat olla jopa

esteenä kotoutumiselle. Hyvänä nähdään maahanmuuttajataustaisten naisten koulutus- ja työllisyyden

edistäminen. Toivotaan, että yksilöllistä harkintaa voidaan käyttää koulutuksen suhteen. Omaehtoisen

koulutuksen osalta kahden vuoden määräaika suomen kielen opiskeluun ei välttämättä ole riittävä pakolaistaustaiselle maahanmuuttajanaiselle, joka ei ole aikaisemmin voinut käydä kouluja.

Maahanmuutto on keskittynyt kasvukeskuksiin, mutta myös pienempien vastaanottavien kuntien kotouttamispalveluita on syytä kehittää ja tukea sekä huolehtia, että ne ovat riittävät.

Kolmannen sektorin vahvistaminen kotouttamisen edistämässä on tärkeää ja sitä tulee tukea niin, että

toimijoilla on mahdollisuudet toimia ja järjestää palveluita maahanmuuttajille.

Kotoutumiskoulutuksissa tulee ottaa työmarkkinoiden ja digitalisaation murros huomioon ja aloittaa tietotekniikan opetus rinta rinnan suomen kielen opetuksen kanssa. Etenkin pienillä paikkakunnilla palveluja on siirretty kasvukeskuksiin ja asiointi tapahtuu digitaalisesti.

Kotoutumisen edistäminen on monialaista yhteistyötä ja on syytä määritellä siihen kuuluvat vastuut tarkasti. Kotoutumisen edistämisen päävastuu tulee olla kunnilla ja kunnat koordinoisivat monialaista

yhteistyötä. Kotoutumiseen liittyy paljon muutakin kuin sosiaali- ja terveystalvveluja ja on tärkeää neuvoa ja

ohjata kotoutujat käyttämään yhteiskunnan palveluja normaaliusperiaatteen mukaisesti. Hyvänä nähdään neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittäminen sekä omakielisen orientaation lisääminen kotoutumisen

alkuvaiheeseen.

Kommentit lukuun 7: Maahanmuuttajien työllisyyden ja osallisuuden edistäminen

Maahanmuutolla on tärkeä merkitys Pohjois-Suomen ja siellä sijaitsevien pienten maaseutukuntien elinvoiman kehittämisessä. Kotouttamisen edistämisen mahdollisuuksia tulee mahdollistaa myös pienille

paikkakunnille esimerkiksi neuvonta- ja ohjaustyössä.

Kotouttamisen kunnissa tulee olla tavoitteellista ja osallistavaa. Kotoutumisprosessin seurantaan ja vaikuttavuuden mittaamiseen on tarpeellista luoda yhdenmukainen tietojärjestelmä. Hyvänä nähdään

palkkatuen ja työkokeilujen lisääminen maahanmuuttajien työllisyyden edistämässä, samoin kuin yrityksille palvelupaketit yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa.

Jatkuvan oppimisen tukemisen kehittämiseen suhtaudutaan positiivisesti, on tärkeää, että kouluttautuminen ei jää kiinni taloudellisesta tilanteesta. Selonteossa on hyvin kiinnitetty huomiota perheiden kokonaisvaltaiseen kohtaamiseen ja perheiden kotoutumissuunnitelmien laadintaan sekä kotona lapsia hoitavien vanhempien kotoutumista edistäviin yhteistyömalleihin. Tärkeää on kehittää sosiaali- ja terveyspalveluiden esteetöntä saatavuutta ja edesauttaa digitaalisten palveluiden käyttöä esimerkiksi palveluohjauksen avulla. Moniammatillisessa palveluohjauksessa integraatio on tärkeää ja siinä kiinnitetään huomioita asiakkaan yksilöllisiin palvelutarpeisiin ja tuetaan häntä olemaan osallisena omassa palveluprosessissaan.

Kotoutumisen tukemiseen ja osallisuuden vahvistamiseen liittyvä eri ammattiryhmien kouluttaminen on hyvin huomioitu selonteossa. On tärkeää, että eri ammattiryhmien edustajilla on valmiudet työskennellä mm. tulkin kanssa ja käyttää selkokielistä viestintää.

Kommentit lukuun 8: Nopeutetaan kotoutumisen käynnistymistä

Maahanmuuttajien kotoutumisen ohjausta ja neuvontaa tulee kehittää huomioiden luku- ja kirjoitustaidottomien ohjaus. Matalankynnyksen ohjausta ja neuvonta tulee turvata myös pienemmillä paikkakunnilla ja kehittää esimerkiksi omakielisen puhelinneuvonnan palveluja.

Kommentit lukuun 9: Parannetaan ohjauksen ja neuvonnan saatavuutta maahanmuuttajille

Viranomaisten vastuuta kotoutumisen edistämässä tulee tarkentaa, on tärkeää, että esimerkiksi Kelan palveluita olisi saatavilla lähipalveluina tapahtuvaan neuvontaan ja ohjaamiseen. Tällä hetkellä Kelan palveluita ei välttämättä ole saatavilla muutoin kuin joko sähköisesti tai puhelimitse ja tämän vuoksi kotouttamispalveluiden ohjausresursseista suurin osa työajasta kuluu Kelan lomakkeiden ja

toimeentulotuen hakemisen opastamiseen.

Kommentit lukuun 10: Luodaan kotoutumisohjelma alkuvaiheen kotoutumisen tukemiseksi

On hyvä, että huomioidaan työvoimapalveluiden ulkopuolella olevat maahanmuuttajat. Tärkeää on huomioida, että kaikki eivät ole sosiaalipalveluiden varsinaisina asiakkaina, vaan he voivat olla esimerkiksi

kunnan kotouttamispalveluiden asiakkuudessa.

Näkisimme, että kuntien kotouttamispalveluiden tulisi koordinoita yhteistyössä sosiaalipalveluiden kanssa

kotona lapsia hoitavien vanhempien aktivoiminen ja ohjaaminen erilaisiin kotoutumista tukeviin palveluihin.

Kenellä on kokonaisvastuu monialaisviranomaistyön koordinoinnista? Tämä täytyy määritellä ja luoda

systeemi, jossa monialaisen yhteistyön toimintaa kehitetään. Mielestämme tässä korostuu yhtenäisen

tietojärjestelmän merkitys asiakkaan kokonaistilanteen hahmottamisessa ja tarvittavassa kotoutumista

edistävässä tiedonsiirrossa.

Selonteossa ehdotettua kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuuden asiakastietojärjestelmän

käyttöön ottoa kannatetaan ja sen avulla myös osaamisen tunnistaminen ja työ- ja toimintakyvyn arviointi

olisi helpompaa ja joustavampaa.

Kommentit lukuun 11: Kotoutumisen edistäminen tukemaan osaajien pysyvyyttä ja osallisuutta

-

Kommentit lukuun 12: Vahvistetaan kumppanuuksia ja järjestöjen roolia

-

Kommentit lukuun 13: Hyvät väestösuhteet ja osallisuus tukemaan kotoutumista ja yhteenkuuluvuuden tunnetta

-

Kommentit lukuun: Kotoutumisen edistämisen suuntaviivat 2020-luvulle ja tiivistelmä askelista eteenpäin

-

Turpeinen Seija
Pudasjärven kaupunki - Kaupunginhallitus 9.3.2021 § 87